

entuzjaści edukacji

**WNIOSKI Z BADANIA FGI DYREKTORÓW
SZKÓŁ I ZESPOŁÓW SZKÓŁ
REALIZOWANEGO W RAMACH PROJEKTU**

BECKER

BADANIE EKONOMICZNYCH UWARUNKOWAŃ CELÓW I KIERUNKÓW ALOKACJI NAKŁADÓW
NA EDUKACJĘ REALIZOWANYCH PRZEZ PODMIOTY PUBLICZNE I PRYWATNE W POLSCE

Zespół Ekonomii Edukacji, Instytut Badań Edukacyjnych

Październik 2013

entuzjaści edukacji

W niniejszej prezentacji pokazane są najważniejsze wnioski z badania cząstkowego przeprowadzonego w ramach projektu **BECKER** (Badanie Ekonomicznych uwarunkowań Celów i Kierunków alokacji nakładów na Edukację Realizowanych przez podmioty publiczne i prywatne w Polsce). Badanie przeprowadzono metodą zogniskowanych wywiadów grupowych z **dyrektorami placówek wychowania przedszkolnego i dyrektorami szkół**.

Badanie odbyło się ono w dniach 10 kwietnia 2013 – 16 maja 2013 roku i było realizowane w 9 powiatach w Polsce.

Zespół Ekonomii Edukacji, Instytut Badań Edukacyjnych

Październik 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

entuzjaści edukacji

Informacje o badaniu

Kategorie wydatków jednostek samorządu terytorialnego na placówki edukacyjne

Deklarowane przykłady wykorzystania środków unijnych przez placówki edukacyjne

Środki pozabudżetowe placówek edukacyjnych

Pozyskiwanie środków – negocjacje wokół arkusza organizacyjnego i planu finansowego

Polityka jednostek samorządu terytorialnego wobec placówek edukacyjnych - podsumowanie

Październik 2013

Informacje o badaniu

Celem badania była identyfikacja nakładów finansowych i niefinansowych na edukację oraz aktorów indywidualnych i zbiorowych biorących bezpośredni i pośredni udział w procesie ponoszenia tych nakładów na poziomie samorządu.

16 FGI = 114 dyrektorów szkół i przedszkoli

4 miasta na prawach powiatu

5 powiatów ziemskich

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawowe kategorie wydatków jednostek samorządu terytorialnego na placówki wychowania przedszkolnego i szkoły

Wynagrodzenia i dodatki dla nauczycieli (w tym: wiejski i motywacyjny)

wydatki na utrzymanie budynku (media, opłaty stałe wynikające z umów, np. wywóz śmieci, usługi kominiarskie, przeglądy techniczne, inwestycje i remonty)

wydatki na utrzymanie bazy sportowej (np. boiska)

wydatki na utrzymanie zaplecza dydaktycznego (np. pracowni przedmiotowych, zakup odczynników)

wkład własny wymagany w projektach UE

dowóz dzieci do szkoły (tereny wiejskie)

rozwój zawodowy nauczycieli (od 0,5 do 1% od wysokości planowanych środków na osobowe wynagrodzenia nauczycieli)

fundusz nagród (zgodnie z art.49.1. Karty Nauczyciela)

finansowanie przedszkoli (5-godzinny bezpłatny czas realizacji podstawy wychowania przedszkolnego).

Deklarowane przykłady wykorzystania środków unijnych przez placówki wychowania przedszkolnego i szkoły

Kursy realizujące zadania z zakresu doradztwa zawodowego

kursy i szkolenia dla nauczycieli i dla uczniów

kursy poszerzające profil zawodu

dotychczasowe zajęcia dla dzieci (specjalistyczne, logopedyczne, przedmiotowe, dodatkowe wyposażenie i pomoce dydaktyczne)

zakup pomocy dydaktycznych (sprzęt audiowizualny i komputerowy do realizacji zadań w ramach projektu)

staże krajowe i zagraniczne dla uczniów

atrakcyjne wyjazdy zagraniczne dla młodzieży, staże krajowe i zagraniczne

darmowe zajęcia po 5 godzinach przebywania dziecka w przedszkolu (przedszkola publiczne miasto)

powoływanie szkolnych ośrodków karier.

Pozostałe wydatki jednostek samorządu terytorialnego na placówki wychowania przedszkolnego i szkoły

Dodatkowe wsparcie inwestycji i remontów (np. gdy placówka wykazała, że ma zaoszczędzone już jakieś środki na ten cel)

stypendia naukowe i nagrody dla uczniów wyróżniających się w różnych dziedzinach

stypendia socjalne

dodatkowe wsparcie finansowe egzaminów zawodowych (plan finansowy uwzględnia wydatki na egzaminy w niewystarczającym zakresie)

granty oświatowe dla nauczycieli)

zajęcia dodatkowe dla dzieci wymagających szczególnego wsparcia (dot. szczególnie przedszkoli i szkół podstawowych).

Środki pozabudżetowe wykorzystywane przez placówki wychowania przedszkolnego i szkoły

Środki gromadzone na wydzielonym rachunku placówki (zasady organów prowadzących dotyczące „zabierania i oddawania” środków, które placówki wypracowały są niejednolite) pochodzą z:

- wynajmu pomieszczeń szkolnych,
- organizacji festynów i imprez okolicznościowych,
- sprzedaży cegiełek (np. wydanych książek napisanych wspólnie przez dzieci i rodziców),
- działalności spółdzielni uczniowskiej, samorządu (np. szkolnych sklepików).

Środki pozyskiwane przez fundację/stowarzyszenia działające przy szkole pochodzą z:

- programów unijnych (np. wojewódzkich i ministerialnych).

Środki gromadzone nieformalnie (np. w skarbonce Rady Rodziców) są to:

- środki pozyskiwane ze strony rodziców (np. składki na Radę Rodziców),
- środki pozyskiwane z imprez organizowanych przez rodziców,
- sponsoring (rzadkie wsparcie).

Proces tworzenia arkusza organizacyjnego - „quasi negocjacje”

Spotkanie dyrektora placówki edukacyjnej z osobą odpowiedzialną za placówki edukacyjne ze strony samorządu (ustalenie podstawowych zasad tworzenia dokumentu).

Przygotowanie arkusza – jest to forma „sprawdzenia” umiejętności negocjacyjnych dyrektora placówki.

Utworzony w szkole dokument trafia do akceptacji urzędnika odpowiedzialnego za edukację.

Arkusz, po uzyskaniu akceptacji urzędnika, trafia do władz samorządowych.

Obszary „quasi negocjacji” na linii jednostka samorządu terytorialnego – placówka edukacyjna

Oddziały:

- liczebność oddziałów klasowych/grup w rozbiciu na typy placówek oraz rodzaje klas (np. integracyjne, sportowe),
- standardy powoływania grup międzyoddziałowych, utworzonych z uczniów różnych oddziałów tej samej klasy.

Godziny lekcyjne:

- ogólna liczba godzin zajęć edukacyjnych finansowanych,
- zasady i wymiar godzin przeznaczonych na nauczanie indywidualne,
- przerwa wakacyjna w przedszkolach.

Kadry:

- liczba i rodzaje etatów (kierownicze, pedagogiczne, administracyjne, obsługowe),
- standardy zatrudnienia nauczycieli, bibliotekarzy, pedagogów i psychologów,
- wakaty,
- stosunek zatrudnienia pracowników administracji i obsługi,
- zasady przydzielania godzin ponadwymiarowych, łącznie z kadrą kierowniczą

Priorytety dotyczące zatrudniania nowych nauczycieli:

- (gimnazja) sugestia zatrudniania stażystów na zastępstwo (np. urlop macierzyński)

Proces tworzenia planu finansowego – właściwe negocjacje

Pozorny brak przestrzeni negocjacyjnej

- Jednostka samorządu terytorialnego informuje placówki o wysokości ich budżetu – informacji towarzyszy przekaz: **całkowita kwota nie podlega negocjacom**,
- rozmowy w atmosferze **presji na oszczędności**,
- **zależność od szlaku** – podstawą do konstrukcji budżetu są, obok arkusza, zeszłoroczne wydatki.

Strategia wyczekiwania okazji i pokory

- **Faktyczna przestrzeń negocjacji**: przesunięcia między paragrafami oraz zagospodarowanie ewentualnej nadwyżki,
- metoda na pozyskiwanie środków na inwestycje, remonty oraz dodatki motywacyjne,
- klucz do sukcesu: **przygotowanie kosztorysu**, „twarde” **uzasadnienie** oraz **budowanie nieformalnej pozycji**,
- polowanie na otwarcie „okna możliwości” i specyficzna, „wasalna” **postawa wobec jednostek samorządu terytorialnego**.

Dyrektorskie „strategie negocjacyjne”

„Chodzenie” koło problemu, przypominanie o nim i o sobie w urzędach

organizowanie poparcia dla sprawy wśród rodziców, w środowisku lokalnym

przemawianie językiem korzyści (wyniki uczniów, osiągnięcia szkoły i nauczycieli, pozytywne zmiany)

„czekanie” ze strony dyrektora na lepsze czasy, przeczekanie w kolejce, jeśli organ prowadzący ma inne priorytety

wywieranie wpływu na radnych (np. obfotografowanie zepsutej instalacji wodno-kanalizacyjnej i przesłanie zdjęć do radnych, ZSO)

nagłaśnianie spraw przez media (zwłaszcza w sprawach związanych z bezpieczeństwem)

wizja lokalna, zaproszenie „do siebie” wójta, radnych, rad gminy, komisji oświatowej, by na miejscu przekonać ich o konieczności zrealizowania danej inwestycji.

Oczekiwania jednostek samorządu terytorialnego wobec dyrektorów szkół/przedszkoli

INICJATYWA

Pozyskiwanie sponsorów

prowadzenie działalności komercyjnej

udział w projektach unijnych .

GOSPODARNOŚĆ

Nie zaleganie z płatnościami

unikanie nadwyżek.

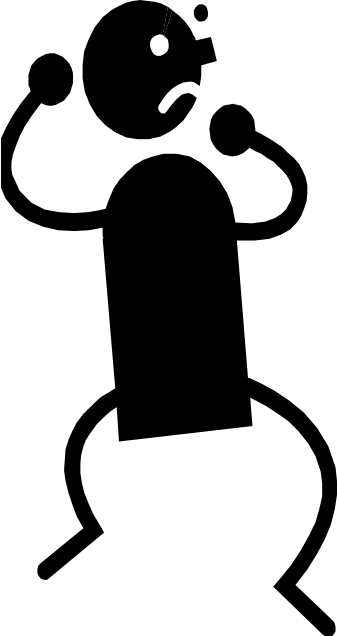

WIZERUNEK

Budowanie prestiżu placówki w oparciu o dobre wyniki edukacyjne.

Polityka edukacyjna jednostek samorządu terytorialnego z perspektywy placówek

Brak przejrzystości przyznawania środków na poszczególne placówki oraz środków z rezerwy budżetowej (mimo subwencji, wag, wskaźników i wydatków z roku ubiegłego; zdaniem dyrektorów środki z rezerwy przyznawane są uznaniowo).

Brak informacji nt. wysokości subwencji uzyskiwanej przez samorząd i przyznawanej placówce (brak informacji nt. jaką część przyznawanych środków z samorządu stanowią te z subwencji, a jaką jest wkład własny samorządu – dot. placówek publicznych).

Konkurencja między placówkami (zdaniem dyrektorów szkoły mają różne możliwości pozyskiwania środków z samorządu, są to często względy nieformalne).

entuzjaści edukacji

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl